HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאי אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו (א)מאי איכא בין תנא קמא ובין ר' יוסי א"ר יוחנן מצרי שני איכא בינייהו ושניהם לא למדוה אלא מכהן גדול באלמנה דתנא קמא סבר כי כהן גדול באלמנה מה כהן גדול באלמנה שביאתו בעבירה ופוסל בה אף כל שביאתו בעבירה פוסל ורבי יוסי סבר כי כ"ג באלמנה מה כ"ג באלמנה שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל לאפוקי מצרי שני שאין זרעו פסול דאמר קרא [1]בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה' רשב"ג אומר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאי אתה נושא את בתו אי אתה נושא אלמנתו מאי איכא בין ר' יוסי לרשב"ג אמר עולא גר עמוני ומואבי איכא בינייהו ושניהם לא למדוה אלא מכהן גדול באלמנה דר' יוסי סבר כי כ"ג באלמנה מה כהן גדול באלמנה שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל ורשב"ג ככהן גדול באלמנה מה כ"ג באלמנה שכל זרעו פסול אף כל שכל זרעו פסול אפילו נקבות לאפוקי גר עמוני ומואבי דנקבות הוו כשרות לבא בקהל (ב)דאמר מר עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית אמר רב חסדא הכל מודים באלמנת עיסה שפסולה לכהונה מאן מיקל בהני תנאי רבן שמעון בן גמליאל וקאמר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאי אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו למעוטי מאי למעוטי אלמנת עיסה שפסולה לכהונה (ג)לאפוקי מדהני תנאי (ד)דתנן העיד רבי יהושע ור' יהודה בן בתירא על אלמנת עיסה שכשירה (א)לכהונה מאי טעמא הוי ספק ספיקא וספק ספיקא לקולא: (ה)ודאן בודאן מותר: (ו)אמר רב יהודה אמר רב הלכה כרבי (ז)אליעזר כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי הלל שונה עשרה יוחסים עלו מבבל וכולם מותרים לבא זה בזה ואת אמרת הלכה כרבי (ח)אליעזר ורמי דרב אדרב ורמי דשמואל אדשמואל דאיתמר (ט)ארוסה שעיברה רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי רב אמר הולד ממזר ומותר בממזרת ושמואל אמר (ב)הולד שתוקי ואסור בממזרת איפוך רב אמר הולד שתוקי ושמואל אמר הולד ממזר תרתי למה לי צריכא דאי איתמר בהא קאמר רב משום דרוב כשרים אצלה אבל התם דרוב פסולים אצלה אימא מודי לשמואל ואי איתמר בהך בהא קאמר רב משום דאיכא למיתלה בארוס אבל בהא אימא מודי לשמואל צריכא ואי בעית אימא לעולם לא תיפוך ומאי ממזר דקאמר רב לאו מותר בממזרת אלא דאסור בבת ישראל ושמואל אמר הולד שתוקי דאסור בבת ישראל אי הכי היינו דרב אלא מאי שתוקי שמשתקין אותו מדין כהונה פשיטא השתא מדין ישראל משתקינן ליה מדין כהונה מיבעי אלא מאי שתוקי שמשתקין אותו מנכסי אביו פשיטא מי ידעינן אבוה מנו לא צריכא דתפס ואי בעית אימא מאי שתוקי בדוקי שבודקים את אמו ואומרת לכשר נבעלתי נאמנת כמאן כר"ג האמר שמואל חדא זימנא (י)דתנן היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא ר"ג ורבי אליעזר אומרים נאמנת רבי יהושע אומר אינה נאמנת ואמר רב יהודה אמר שמואל (ג)הלכה כרבן גמליאל צריכא דאי מהתם הוה אמינא התם רוב כשירים אצלה אבל הכא דרוב פסולים אצלה אימא לא צריכא תניא וכן (כ)רבי אלעזר (ל)אומר כותי לא ישא כותית מאי טעמא אמר רב יוסף עשאוהו כגר לאחר עשרה דורות דתניא גר עד עשרה דורות מותר בממזרת מכאן ואילך אסור בממזרת (ד)ויש אומרים (מ)עד שישתקע שם עבודת כוכבים ממנו א"ל אביי מי דמי התם גר ישן וממזרת חדשה אמרי בר ישראל הוא דקא נסיב ממזרת הכא אידי ואידי כי הדדי נינהו (נ)אלא כי אתא רב דימי אמר רבי אלעזר סבר לה כרבי ישמעאל

ורבי

כל שאתה נושא בתו. לכהן קאמר ולקמן מפרש: **מצרי שני איכא בינייהו.** לתנא קמא כל מצרי סתם האסור בקהל קאמר ואפילו שני ומיהו שלישי לאו מצרי קרי ליה דישראל מעליא הוא: **מכהן גדול באלמנה.** שמצינו שמחללה בביאתו כדילפינן לה לקמן(ס) (דף עז.) מלא יחלל(ע) שני חילולין במשמע מדלא כתיב לא יחל אחד לה ואחד לזרעו ופוסל את (פ)אשה בביאתו: **אף כל כו'.** ומצרי שני ביאתו בעבירה הוי: **גר עמוני ומואבי איכא בינייהו.** לרבי יוסי פוסל דהא יש מזרעו שהוא פסול שהזכרים אסורים איסור עולם ולרבן שמעון הואיל ובתו כשרה דעמוני ולא עמונית אלמנתו נמי כשרה: **מה כהן גדול באלמנה שזרעו ממנה פסול.** חלל: **אלמנת עיסה.** בכתובות (דף יד.) מפרש אלמנת ספק חלל שהיתה מעורבת בספקות בעלה היה ספק והיא באה מכחו דהויא לה ספק ספיקא: **למעוטי אלמנת עיסה.** דהואיל דאי אתה נושא בתו שמא חלל היה ותנן (לקמן עז.) בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם אי אתה נושא אלמנתו: **ספק ספיקא.** (א) בעלה היה ספק והיא באה מכחו להיפסל: **הלל שונה.** משנה אחת בברייתא עשרה יוחסין כו' וכל האסורין שבהם מותרין לבא זה בזה: **ארוסה שעיברה.** ואין ידוע אם מארוס אם מאיש אחר: **הולד שתוקי.** שמא מארוס וכשר שמא מאחר ופסול: **ורב אמר הולד ממזר.** ולאו דאמרינן מרובא דעלמא הוא והכל פסולין אצלה אלמא לרב ספק כודאי משוי ליה כתנא קמא דאמר ספיקן בודאן מותר: **דאי איתמר בהא.** גבי שתוקי דמתניתין הבא מן הפנויה: **בההוא קאמר רב.** הלכה כרבי אליעזר דאסור בממזרת משום דרובא הוי כשרים אצלה והא דאסור בבת ישראל משום דשתוקי הוא: **מדין כהונה.** אם היה הארוס כהן: **מי ידעינן אבוה מנו.** דניפוק נכסי מאחר יורשי של הארוס וניתיב להאי: **דתפיס.** נכסי הארוס משמת ואמר אבי היה ואשמעינן שמואל דמפקינן להו מיניה: הכי גרסינן **תניא וכן רבי אלעזר אומר כו': עשאוהו כגר לאחר עשרה דורות.** לפי שנתיישנו בישראל ונראין כישראל ואסור בפסולות לקהל שמא יאמרו ישראל נשא פסולה: **התם.** גבי גר וממזרת: **גר ישן.** והרואה אינו מכירו לפנים (צ)דסבור שהוא ישראל הבא מישראלית: **והממזרת חדשה.** כלומר ידועה וניכרת לממזרת: **אמרי ישראל נסיב ממזרת.** הרואה אומר ישראל נושא ממזרת: **אידי ואידי כהדדי הוא.** (ק)ואי גריס ישנים הם המחזיקין את זה בכשרות מחזיקין גם את זו בכשרות:

ר'

ושניהם לא למדוה אלא מכ"ג באלמנה. וא"ת מאי קאמר דלמדוה מכ"ג והא עיקר דרשה נפקא לן בפ' אלמנה לכה"ג (יבמות דף סח.) מכי תהיה לאיש זר(ר) דכיון שנבעלה לפסול לה פסלה וי"ל דה"ק דלא תיקשי להו מכה"ג באלמנה דמצינו למילף מיניה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה כדמפרש גמרא בסמוך וכן צריך לומר בריש מסכת נדה (דף ג.) גבי שניהם לא למדוה אלא מסוטה: **וכולן מותרין לבא זה בזה.** וא"ת מאי וכולן ופי' בקונטרס כל האסורין מותרין לבא זה בזה קשה לר"י דמידי כל האסורין קתני ונראה לר"י לפרש דכל אחד ואחד מותר במינו והיינו דלא כרבי אלעזר דמתניתין דלדידיה ספיקן בספיקן אסור עוד יש לומר ומותרין לבא זה בזה כסדר דמתני' ונראה דהלכה כרבי אלעזר דהא רב פסיק כוותיה והלכה כרב באיסורי לגבי שמואל(ש) ועוד דרבא נמי סבר דהלכה כרבי אלעזר בפרק החולץ (יבמות דף לז.) גבי ספק בן ט' לראשון ובן ז' לאחרון והלכה כרבא: **כותי לא ישא כותית.** וא"ת היאך מסופק מ"ט והא רבי (ת)אליעזר גופיה קאמר במתניתין (לעיל דף עד.) דספיקן בספיקן אסור וכותי הוא מן הספיקות כדתנן במתניתין ונראה להר"מ דהכי פירושו שהרי אם שניהם ממזרים היתר גמור הוא ואפילו אם אחד ממזר (א)והאחד אינו ממזר מכל מקום גר הוא ומותר בממזרת(א) ולא דמי לשאר ספיקות דמתניתין דשתוקי ואסופי:

ורבי

מסורת הש"ס

(א) יבמות סט., (ב) ג"ז שם וש"נ, (ג) [בכת"י: ולאפוקי], (ד) כתובות יד. עדיות פרק בתרא מ"ג, (ה) [בכת"י נוסף בפיסקא: ר' אליעזר אומר], (ו) יבמות לז., (ז) [צ"ל אלעזר], (ח) [צ"ל אלעזר], (ט) יבמות סט:, (י) כתובות יג. טז. לעיל עד., (כ) [בכת"י וכן היה רבי אליעזר אומר. בדפו"ר כלפנינו אלעזר. אמנם הרש"ל מגיה דצ"ל אליעזר. ועיין במסה"ש לעיל עד ע"א במשנה], (ל) תוספתא דקדושין פ"ה ה"ב, (מ) [בכת"י: כיון שנשתקע שם גיותו ממנו. ו"ע"ז" ליתא. בדפו"ר שם ע"ז וגיות. אמנם בתוה"ר מקיים הגירסא דכת"י בדוקא], (נ) ["אלא" ט"ס. (ח"ש. אמנם עיין בשלנ"ל)], (ס) [ע' רש"ל וברש"י נדה סט:], (ע) [ויקרא כא, טו. ועי' תמורה ה ע"ב], (פ) [בדפו"ר: האשה], (צ) [בדפו"ר סבור, והרש"ל מגיה וסבור], (ק) [בדפו"ר: הוא והיא, גריס ישנים הם והמחזיקין את וכו'], (ר) [ויקרא כב, יב], (ש) [בכורות מט:], (ת) [צ"ל אלעזר], (א) [בדפו"ר: והאחר], (ב) [נראה ט"ס וצ"ל כר"ג (כבהמשך דבריו)], (ג) [אף ממזר וכו'],

מוסף רש"י

מצרי שני. פסול וזרעו כשר, לת"ק כיון דהוא פסול פוסלה בביאה, לר' יוסי לא פסיל. מצרי ואדומי שני, ביאתן בעבירה דכתיב (דברים כג) שלישי ולא שני (יבמות סט.). **גר עמוני.** הוא ובנו ובן בנו עד סוף העולם פסולין, אבל בתו כשרה, דקיימא לן עמוני ולא עמונית, לר' יוסי דתלי טעמא בכל שזרעו פסול, הואיל ויש בזרעו פסול פוסל, ולר' שמעון דתלי טעמא בבתו לא פסיל (שם). **אלמנת עיסה.** עיסה לשון ספק, אלמנת עיסה שהיא באה מכח ספק חלל שנטמע בה ספק חלל, כגון שזרק בעל אמו הראשון לה גט, ספק קרוב לו ספק קרוב לה ומת ונמצאת זו ספק גרושה ספק אלמנה, ונשאה כהן והוליד ממנה בן, זהו ספק חלל, והעיד ר' יהושע על אלמנתו של זה שהיא כשרה (כתובות יד.). **ארוסה שעיברה רב אמר הולד ממזר.** ולאי, דבתר רובא דעלמא שדינן ליה ומאינש אחרינא הוי (יבמות סט:).

עין משפט נר מצוה

מו א מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הל' כג סמג לאוין קכב טוש"ע אה"ע סי' ג סעי' ה ובטור סי' ז:

מז ב מיי' שם פט"ו הלכה יז סמג לאוין קכא טוש"ע אה"ע סי' ד סעיף כו:

ג [מיי' שם הל' יא טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' יז]:

מח ד מיי' שם הל"ח טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' כב:

תורה אור השלם

1. בָּנִים אֲשֶׁר יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בִּקְהַל יְיָ: דברים כג ט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלמנת וכו' ספק ספיקא. נ"ב ע"ש בכתובות עוד פי' אחר על ספק ספיקא:

מוסף תוספות

א. דקי"ל כר' יוסי דאמר גר נושא ממזרת. שלנ"ל. משום דקים ליה לתלמודא דר' אלעזר שרי גר בממזרת וכ"ש בספק ממזרת. תוס' הרא"ש. ועי' תוס' רי"ד עוד פירוש.

תוס' ר"י הזקן

הכל מודים. הני תנאי דלעיל. **אלמנת עיסה.** פר"ש מי שהיא אלמנה מאיש שהיה כעיסה ספק מדומעת כך בעלה הוא ספק חלל. והר"ם פירש בקדושה פי"ט מאיסורי ביאה [הכ"ג] שנתערב במשפחה ספק חלל או ספק נתין או ספק ממזר, והמשיל משפחה זו (כמשפחה) [כעיסה] שנתערבה חלקיה כשנילוש הקמח, ופירש ספק ספקא שמא זו אלמנת אותו ספק שמא אינה אלמנתו, ואת"ל שהיא אלמנתו שמא לא היה חלל או ממזר. ופסק דמותרת (ב) כרשב"ג כמ"ש פ"ק דכתובות. והכא גרסינן רשב"ג ובעדיות [פ"ח מ"ג] בסיפא דהאי משנה גרסינן ר"ג והלכתא כותיה. ור"ש פירש ספק ספקא [בעלה] היה ספק והיא באה מכחו לפיכך נקרא ספק ספקא. **הלל שונה.** בברייתא דעשרה יוחסין ותני דכל האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה, (ג) ממזר ודאי בספק, [כ]דאמרינן ביבמות [פרק החולץ לז, א]. [ארוסה שעיברה. ביבמות] פרק אלמנה [סט, ב], ושם ביארנוה יפה.